

Berg: Det, som man naturligt ved Behandlingen af en saadan Sag vil komme til at overveie, er, om overhovedet de store Summer af Statsformuen, der hidtil have været anvendte til den videnskabelige og Almueophøvelsens Fremme, fremdeles, uagtet vore sørgeligt forandrede Forhold, kunne anvendes. Jeg troer, at dette er et Spørgsmaal, der staaer i nogen Forbindelse med Sagen, og naar jeg i Korthed skulde sige, hvad min Mening er derom, saa er det den, at jeg ikke troer, at vi vedblivende kunne anvende saa store Beløb af Statsformuen til disse Formaal, som skeet er i den sidste halve Menneskealder; seet fra dette Standpunkt vil det alt-saa være overordentlig berettiget med Hensyn til nærværende Lovforslag, at tage Hensyn til hvad der kan vindes i økonomisk Henseende. Jeg skal tillade mig at bemærke ligeoverfor den ærede Forslagsstillers Fremgangsmaade med Hensyn til sine to Forslag, deels det, der ligger for til Forhandling, deels det, han har anmeldt, at det forekommer mig, at Nr. 2 egentligt burde have været Nr. 1, og at det ialtsald vilde have været mere heldigt, om de vare fulgte ad. Jeg mener, at af to Ting, enten Indspørelsen af en almindelig Examens-commission eller nogle Seminariers Nedlæg-gelse, er det Første at foretrække. Jeg maa bemærke i Forbigaaende, at jeg holder stærkt paa begge Dele, men det, der burde kræves først, er, troer jeg, en almindelig Examenscommission; thi jeg kan ikke nægte, som det allerede er blevet anført af den ærede Rigsdagsmand for Maribo Amts 4de Valg-kreds (A. C. Hansen), at en almindelig Examenscommission vil være en Prøvesteen for Statsseminariernes Virksomhed, og at saalænge vi ikke have den, kunne vi aldeles ingen paalidelig Parallel anstille imellem Statsseminariernes og de private Seminariers Virksomhed. Det er min fulde Overbeviisning, at det, at anlægge Examenscharakterer som Maalestof, er i høi Grad uretfærdigt mod de private Anstalter. Den Maade, hvorpaa man

der, besidder Examinatorer og Censorer, fører let til Ubillighed imod de private Seminarier; det vilde gaae underligt til, om Eleverne paa Statsseminarierne, der nu engang ere blevne saa fortrolige med deres Læreres hele Tankegang og den Maade, hvorpaa de i Reglen anlægge deres Spørgsmaal, skulde dumpe ved Examensbordet, hvorimod der hører Meget til, om dette ikke bliver Tilfældet ved de private Seminarier, hvor man synes at stifte Fordringer, som man stifter Examinatorer og Censorer, hvad der saa meget lettere kan forvolde Examinanden Ulemper, som der gives Sag, hvorpaa der ved ministerielle Bekendtgjørelser er lagt en saadan Vægt, at naar en Elev faaer under „temmelig godt“ i et saadant Sag, er han, hvor udmærkede Charakterer han end igrigt maatte have, kasseret.

Jeg skal, medens jeg taler om denne Materie, tillade mig en kort Bemærkning med Hensyn til, hvad der blev anført af det ærede Medlem for Kjøbenhavns 6te Valgkreds (Steen) under Finantslovens første Behandling. Jeg kjender et Tilfælde fra den sidst afholdte Examen ved et privat Seminarium, hvor en Elev havde over „meget godt“ i henved 20 Sag, som saaledes syntes at være ganske sikker paa et godt „meget dærlig“, en god første Charakter, som derhos havde for dansk Stil „meget godt“, og som analyserede forstandigt og læste net indenad; men da der saa kom en fremmed Examinator og examinerede ham i Literaturhistorien, saa vare de To ikke enige om, hvilke Resultater Holberg havde opnaaet paa sine 5 Udenlandsrejser, og i hvad Hensigt han havde været paa de forskjellige Steder, og uagtet vedkommende Elev var capitelfast i den Literaturhistorie, der brugtes, saa var dette dog ikke tilstrækkeligt — lad ogsaa være, at han har begaaet Feil i enkelte af sine Angivelser; han var alligevel kommen ind paa et ikke fremmed Capitel, thi han kjendte flere af vedkommende Digters Værker — Resultatet blev, at han fik „maadelig“ for Dansk overhovedet, og var alt-saa kasseret. Jeg kjender vedkommende Person